

МАРКО СТУПАР

Галерија РТС
Београд, Таковска 10

26. септембар – 1. новембар 2013.

МАРКО СТУПАР

Радио Телевизија Србије

Галерија РТС
Београд, Таковска 10

26. септембар – 1. новембар 2013.

Издавач

Радио-телевизија Србије

За издавача

Александар Тијанић

Аутор изложбе и каталога

Наталија Церовић

Аутор поставке

Петар Ђиновић

Лектор

Боја Јовчић-Талијан

Фотографије

Слободан Сарић

Ликовно-графичко решење и припрема

Зоран Ћорђевић

Штампа

Штампарија РТС

Тираж

1000

Београд, 2013.

Председник Савета РТС за ликовно стваралаштво

Никола Мирков

Продуцент

Никола Ђинђић

Секретар Савета

Александра Јелисавац

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

75.071.1:929 Ступар М.(083.824)
75(497.11)"19/20"(083.824)

СТУПАР, Марко, 1936-

Марко Ступар : Галерија РТС, Београд, 26.
септембар - 1. новембар 2013. / [аутор
изложбе и каталога Наталија Церовић ;
фотографије Слободан Сарић]. - Београд :
Радио телевизија Србије, 2013 (Београд :
Штампарија РТС). - 35 стр. : илустр. ; 30 cm

Податак о аутору преузет из колофона. -
Тираж 1.000.

ISBN 978-86-6195-040-7

1. Церовић, Наталија, 1952- [аутор]
а) Ступар, Марко (1936-) - Изложбени
каталози
COBISS.SR-ID 201103116

1
Угао улице Лейик

Марко Ступар је Паризу посветио скоро цео свој сликарски опус. Доследно и пажљиво стварајући свој узбудљиви лични рукопис, Ступар је спојио искуства *Ecole de Paris* са сензибилитетом који су критичари називали словенским. Париз је неоспорно већ деценијама зрачно жариште посебне, заносне пустоловине модерног сликарства. Поједини национални уметнички изрази, тенденције и остварења тек у међусобном додиру и узајамном прожимању налазе своје право место и пуни смисао. У тој области, у области духа и стваралаштва појмови као *наше* и *џуђе* нису више јасно разграничени. Странци су француску уметност обогатили новим сензибилитетима, али су се прилагодили њеним хармонијама и утицали на формирање универзалног језика који се сматра најбитнијом одликом те уметности. Таква синтеза је остварена у делу Марка Ступара.

Као представник друге послератне генерације, Марко Ступар је уметник који своју модерност истиче на мање наглашен начин и не зазира од синтезе савремених ликовних стремљења. Његов ликовни опус, настао у другој половини XX века, још увек је отворен и недовршен. Чврсто опредељен за фигуративно сликарство, Ступар је током шездесетих година неговао уметност експресивног израза и богатог колоризма. Он је настављач велике традиције српских интимиста попут Гвозденовића, Видовића... Истакао се и као један од најзначајнијих и најплоднијих жанр-сликара. Ступар мање тежи за апсолутном оригиналношћу а више за јединством израза и форме и стварањем меланхоличног и носталгичног сензибилитета.

Опредељеност за један ликовни став и истрајност у његовом спровођењу сачувала га је од многих експеримената у уметности и променљивих исхода, али истовремено и поставила у

2

Ентеријер

сенку главних збивања у другој половини прошлог века. У свом стваралаштву Ступар се определио за академски репертоар мотива и традиционалан приступ. Уметник на самосвојан начин користи она искуства класичног сликарског медија која се односе на технику и материјале којима се служи, али успева да створи аутентичан говор и превазиђе препреке између прошлог и садашњег.

На самом почетку свог сликарског рада Марко Ступар је открио и неговао свет који одликује фина равнотежа између сликарске материје и тематских кругова и мирна, поуздана композиција инспирисана традицијом, без радикалних промена при формирању нових релација у слици. То су привидно смирени при-

зори, без драматичних карактеристика, сведени на основне податке. Аутор тежи да оствари двоструки смисао слике: да констатује стварност, открије и презентује вредност ликовног језика. Његове мртве природе, пејзажи, ентеријери, атељеи, салони и бистроји, плаже Азурне обале и Макарске, париске улице, тргови и паркови, препознатљиви на први поглед, сачували су равнотежу између предмета опсервације, средстава и начина интерпретације. Слика је саткана од пречишћених ликовних елемената, флуидна у својој материјалности, где се боја, светлост, простор, контраст и хармонија своде на једноставност сликарског чина.

Префињеност обраде је за Ступара битнија од природе садржаја. У избору тема аутор се

3
Ентеријер

често одлучује за пејзаж или ведуте градова које могу да сугеришу и присуство и одсуство човека. Ствара се атмосфера медитеранског или велеградског амбијента. Други тематски ток односи се на ентеријере и мртве природе који у својим мутним, пригушеним светлима и преливеним бојама евоцирају интимност и ушушканост једног света који већ припада прошлости. Делује као да се свет данашњице посматра очима прошлог столећа или кроз измаглицу сна, што доприноси ониричној атмосфери.

Ступар претежно користи склад смеђих, окер и светлих тонова кроз које ненападно провејавају маштовите и богате смеше ружичастих, наранџастих, плавичастих и зеленкастих. Чисте боје су ретко коришћене. Потези су ситни и суптилни, без ја-

чих пастуозних наноса. На платнима се надовезује слој преко слоја, отворено и јасно, без лазура и са сажетошћу у потезу. Светлост повезује планове али и ствара утисак утишане емотивности. Оживљавањем светлих мрља у валерској површини уметник разбија монотонију и изоштрава композициону схему. У основи Ступарове уметности је изразит и сигуран цртеж. Светло-тамне партије уобличене оштрим доминантним цртежом учвршћују архитектонику композиције. Пригушена валерска скала обухвата регистар од светлоплаве до окер тонова, па прелази и преливање тонова уз нагле акценте јарких боја стварају импресионистичку треперавост слике. У пластичном слоју је учвршћена композициона схема, па се оживљавањем детаља гради особена атмосфера. Сту-

4

Венеција – Велики канал

пар се одриче пажљиво осликаних појединости. Обични предмети смештени у простор који нас свакодневно окружује подвлаче својства композиције где нема усредсређености на централни мотив, пошто је све подједнаке важности.

Ступаров опус, осим слика, обухвата цртеже, пастеле, гвашеве и аквареле. У већини случајева то су аутономна остварења која не представљају предлошке за разраду на сликама. Многи од ових радова носе одлике спонтане реакције на одређену ситуацију или доживљај. Они су делови ауторовог интимног дневника путовања и емоција. На овој изложби приказана је серија радова у све ређе коришћеној техници гваша. Ауторов наглашени графизам најбоље долази до изражаја у овој техници.

Сликарство Марка Ступара упућује на посматрање „малих“ и свакодневних призора новим очима. Сам сликар каже: „Тема, ако превише прича причу, постаје илустративна, а то је мање сликарство. Промене долазе саме од себе, јер се мења виђење, а мењају се и очи. Међутим, рукопис остаје сличан. Одувек сам желео да све прикажем што верније, али то је немогуће. Увек се појављују деформације и управо оне откривају сликареву личност.“

Радови на овој поставци по композиционој зрелости и колористичкој озбиљности представљају заокружене сликарске целине. Изложба нуди пресек тематских, техничких и стилских интересовања уметника кроз целокупно његово стваралаштво.

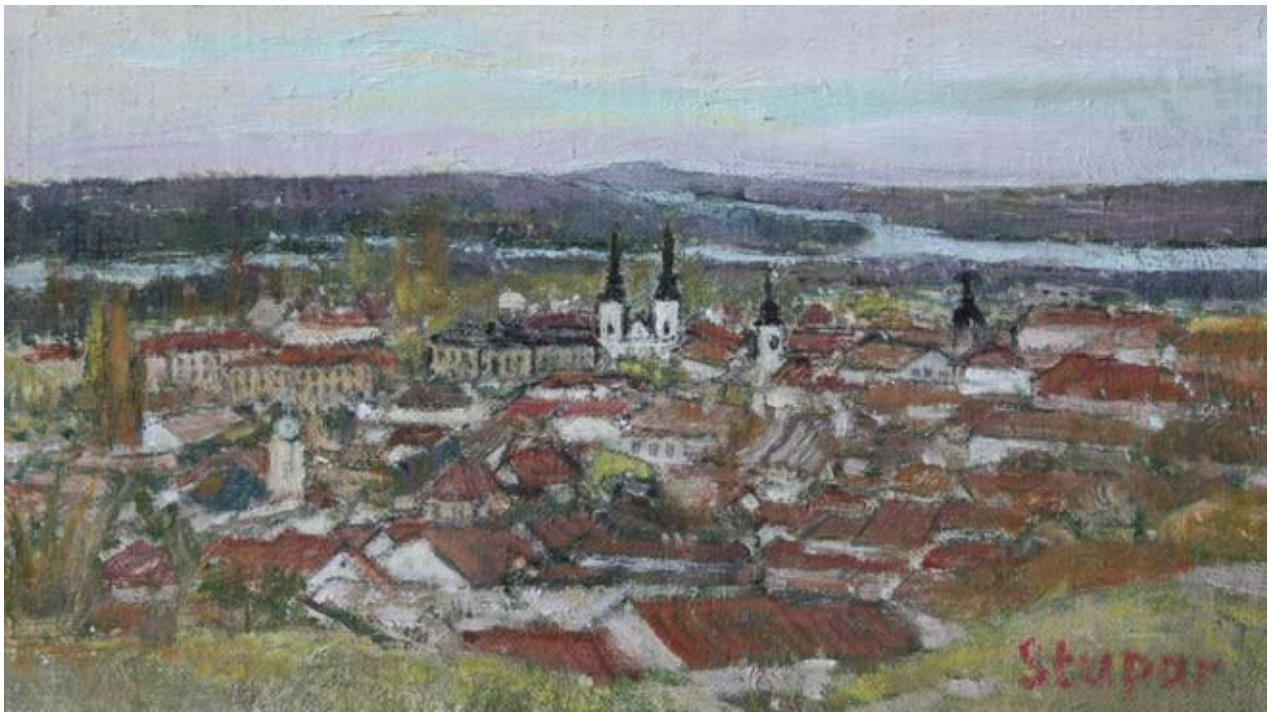

5
Трг Франца Лисїта у јануару

6
Војвођанско жиџо

7
Сремски Карловци

8
Парк Тиљери

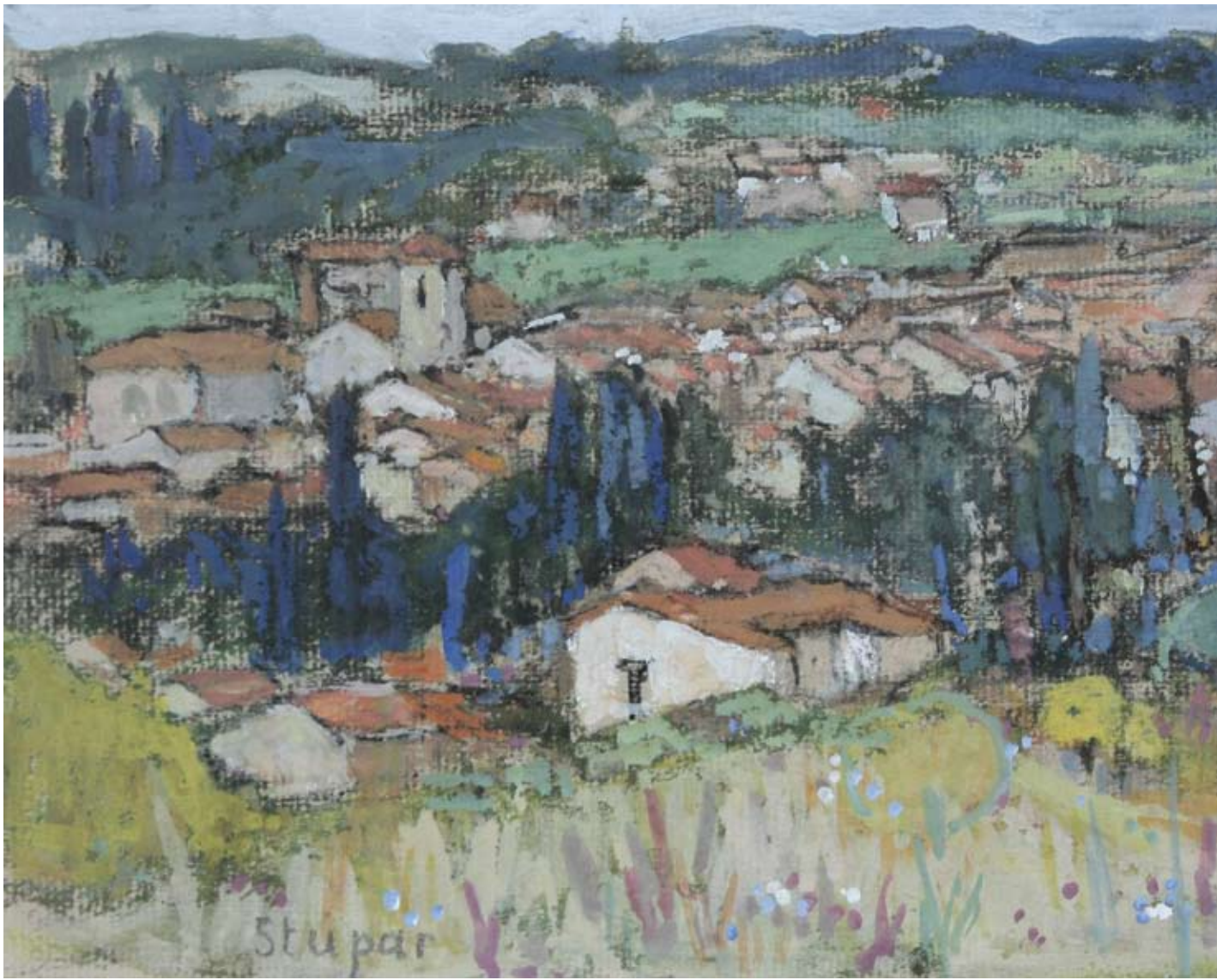
9
Поглед на Макарску

10
Кровови Венеције

11
Riva dei Schiavoni

12
Мойив из Француске

13
Мойи из Тоскане

14
Плайан у йарку Монсо

15
Айгелъ

16
Чајџиница Анжелина

17
Велики булевар

18
Трг Франца Лисџа

19
Мрѣва ѳрурога

20

Белведер

21
Моїив са Монмарїра

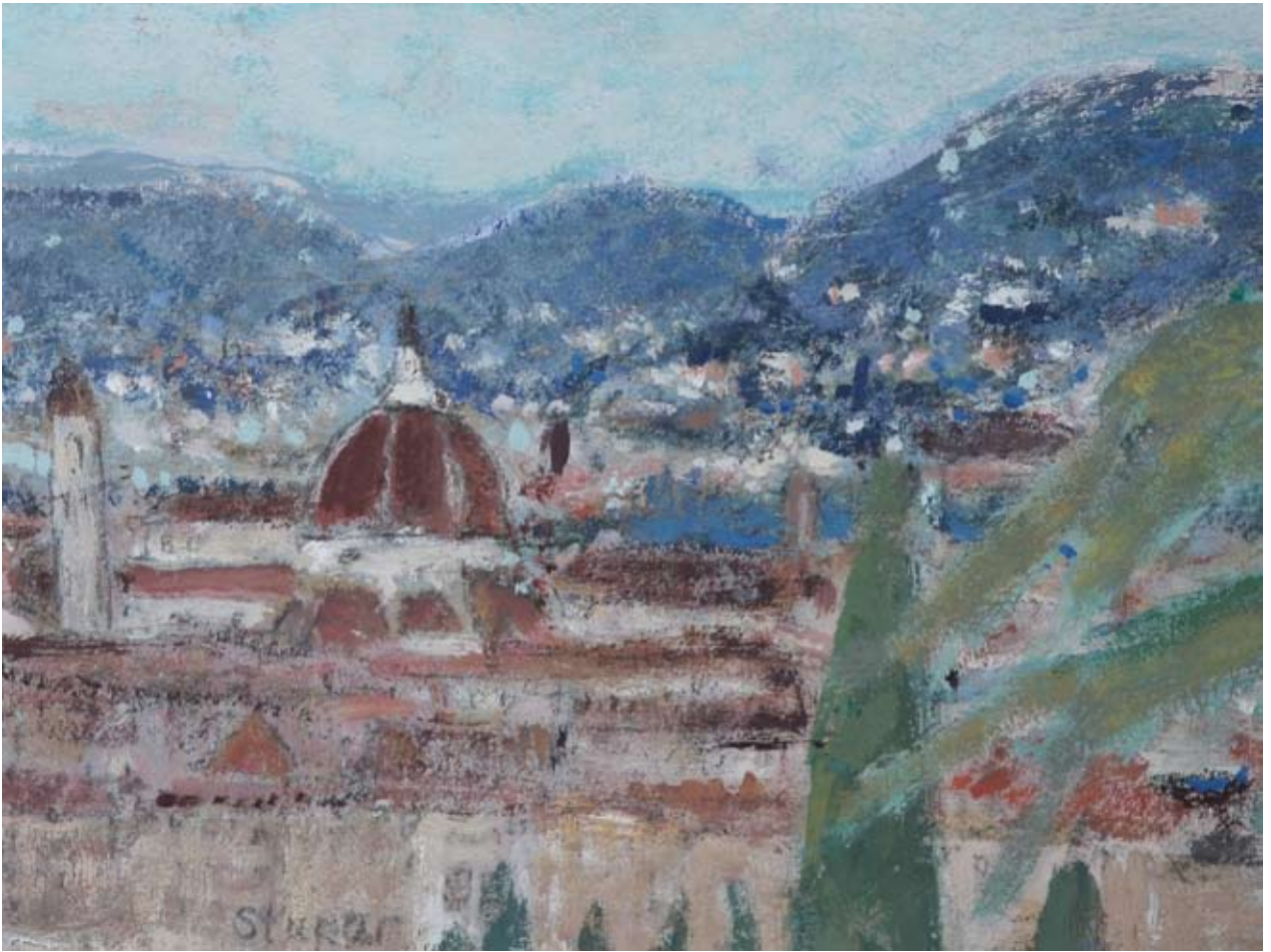

22
Сїейенице улице Шай

23
Поглед на Фиренцу I

24

Поглед на Фиренцу II

Марко Сџупар у свом аџељеу

Марко Ступар је један од наших најистакнутијих ликовних уметника, који своју каријеру већ годинама успешно гради у Паризу. Рођен је 1936. године у Вођеници код Босанског Петровца, где је завршио основну школу, а затим се уписао у Гимназију у Бањој Луци.

Прве поуке из цртања и сликарства стекао је на студијама у Београду, а школовање је наставио у Паризу, где живи од 1964. године. Прву самосталну изложбу имао је 1966. године. Данас је један од најпризнатијих српских уметника у Паризу, а са његовим делима Французи се представљају на колективним изложбама широм света.

Излагао је у Северној и Јужној Америци, широм Европе, у бившој Југославији, афричким земљама – Камеруну, Конгу и Обали Слоноваче, Јапану... Иако се на његовим сликама осећа изразити француски утицај, овај уметник дубоко је везан за град своје младости – Бању Луку као и за Београд.

Добитник је бројних награда и признања, а дела му се налазе у музејима у Паризу, Бањој Луци, Сарајеву, Бихаћу, као и у многим јавним и приватним збиркама у земљи и иностранству.

Изложени радови*

1
Угао улице Лейик
уље на платну
73 цм × 100 цм

2
Енџеријер
уље на платну
50 цм × 65 цм

3
Енџеријер
уље на платну
73 цм × 100 цм

4
Венеција – Велики канал
уље на платну
19 цм × 26 цм

5
Трг Франца Лисија у јануару
уље на панелу
39,5 цм × 54 цм

6
Војвођанско жићо
уље на платну
19 цм × 32 цм

7
Сремски Карловци
уље на платну
19 цм × 33 цм

8
Парк Тиљери
уље на панелу
18 цм × 50 цм

9
Поглед на Макарску
уље на платну
46 цм × 55 цм

10
Кровови Венеције
уље на платну
16 цм × 27 цм

11
Riva dei Schiavoni
уље на платну
27 цм × 41 цм

12
Мојив из Француске
гваш на папиру
15 цм × 29 цм

13
Мојив из Тоскане
гваш на папиру
14,5 цм × 27 цм

14
Плајан у њарку Монсо
гваш на папиру
36 цм × 45,5 цм

15
Ашеље
гваш на папиру
35 цм × 42 цм

16
Чајџиница Анжелина
креда
16,5 цм × 25,5 цм

17
Велики булевар
гваш на папиру
18 цм × 24,5 цм

18
Трг Франца Лисија
уље на платну
32,5 цм × 28 цм

19
Мрјива њрирода
гваш на папиру
36 цм × 44 цм

20
Белведер
гваш на папиру
17,5 цм × 27 цм

21
Мојив са Монмарџра
гваш на папиру
32 цм × 16 цм

22
Сџејенице улице Шай
гваш на папиру
19,5 цм × 14 цм

23
Поглед на Фиренцу I
гваш на папиру
12,5 цм × 16 цм

24
Поглед на Фиренцу II
гваш на папиру
13 цм × 17 цм

25
Трг Монмарџр
уље на платну
15,7 цм × 45 цм

26
Свеји Марко – Венеција
уље на платну
45 цм × 55 цм

27
Чишање
уље на платну
46 цм × 55 цм

28
Улица Муфешар
уље на платну
54 цм × 73 цм

29
Улица Муфешар II
уље на платну
54 цм × 73 цм

30
Сквер Бајињол
уље на платну
73 цм × 92 цм

31
Сквер Бајињол
гваш на папиру
35 цм × 45 цм

32
Јајанске џрешње
гваш на папиру
31,5 цм × 47,5 цм

33
Енџеријер кафане
уље на платну
89 цм × 116 цм

34
Енџеријер кафане II
уље на платну
89 цм × 116 цм

35
Браде
уље на папиру
65 цм × 50 цм

36
Пријашељице из кафеа
гваш на папиру
19 цм × 23 цм

37
Мојив са Монмарџра
гваш на папиру
25 цм × 30 цм

38
Мали градишељ
уље на платну
30 цм × 30 цм

39
Изралишије у џеску
уље на платну
28 цм × 46 цм

40
Софија
уље на панелу
46 цм × 65 цм

41
Луксембушки џарк
уље на платну
56 цм × 76 цм

42
Пијаца у улици Муфешар
уље на платну
65 цм × 92 цм

43
Трг Франца Лисија
уље на платну
46 цм × 20 цм

44
Ајланџска обала
акварел
16 цм × 35 цм

*
радови нису дајџирани
а насјали су у џериоду
1967– 2013.

